

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արտոնորդի եզրակացություն

**ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ Փակ Բաժնետիրական
Ընկերություն**

31 դեկտեմբերի 2013թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» Փակ Բաժնետիրական Ընկերության բաժնետիրոջը և խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության՝ (այսուհետ՝ «Բանկ») կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Տնօրինության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի տնօրինությունը պատասխանատու է Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը

կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են՝ «ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուդադյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Արմեն Վանյան
Աուդիտոր

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
09 ապրիլ, 2014թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	16,828,969	14,091,613
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(11,220,783)	(9,187,773)
Ձուտ տոկոսային եկամուտներ		5,608,186	4,903,840
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	1,354,979	1,466,204
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(271,931)	(279,599)
Ձուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		1,083,048	1,186,605
Ձուտ առևտրային եկամուտ	8	1,272,318	1,504,930
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ վնաս		(1,783)	-
Այլ եկամուտներ	9	1,067,729	600,643
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	10	(1,017,935)	(510,696)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(3,751,192)	(3,061,794)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	18	(469,237)	(367,932)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	19	(47,633)	(42,710)
Այլ ծախսեր	12	(2,848,982)	(2,171,369)
Շահույթ մինչև հարկում		894,519	2,041,517
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(410,929)	(438,448)
Տարվա շահույթ		483,590	1,603,069

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք

Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն

վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում

Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(52,148)	460,307
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	10,430	(106,533)
	(41,718)	353,774

Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ/(վնաս)	689,965	(42,590)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆին. արդյունքին փոխանցված զուտ վնաս	1,863	155
Վերահաշվարկվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	(138,366)	8,487
	553,462	(33,948)

Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկերից հետո

	511,744	319,826
--	----------------	----------------

Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք

	995,334	1,922,895
--	----------------	------------------

7-ից 59 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	21,118,118	27,844,755
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	1,256,997	729,738
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	16	116,795,259	98,013,073
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	17	5,418,344	4,994,648
Հիմնական միջոցներ	18	4,296,555	4,434,047
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	945,216	464,849
Կանխավճար շահութահարկի գծով		414,628	-
Այլ ակտիվներ	20	3,244,617	1,885,181
Ընդամենը՝ ակտիվներ		153,489,734	138,366,291
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21	1,311,989	3,346,860
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	22	105,118,523	112,494,545
Փոխառություններ	23	24,768,761	2,809,439
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		-	286,268
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	875,632	336,767
Այլ պարտավորություններ	24	664,526	696,983
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		132,739,431	119,970,862
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	25	13,100,700	11,400,700
Գլխավոր պահուստ		370,137	257,939
Այլ պահուստներ		307,034	(204,710)
Զբաղիված շահույթ		6,972,432	6,941,500
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		20,750,303	18,395,429
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		153,489,734	138,366,291

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 59 էջերում, ստորագրվել են Բանկի վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2014թ. ապրիլի 09-ին:

7-ից 59 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Վարդան ԱԹԱՅԱՆ
 Վարչության նախագահ

Գոհար ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
 Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրում- ների գծով վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնա- հատման պահուստներ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2012թ. հունվար 1-ի դրությամբ	11,400,700	207,783	(596,891)	72,355	5,584,657	16,668,604
Հատկացում պահուստին	-	50,156	-	-	(50,156)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(196,070)	(196,070)
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	50,156	-	-	(246,226)	(196,070)
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,603,069	1,603,069
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	460,307	-	460,307
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(42,590)	-	-	(42,590)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆին. արդյունքին փոխանցված զուտ վնաս	-	-	155	-	-	155
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	8,487	(106,533)	-	(98,046)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(33,948)	353,774	1,603,069	1,922,895
Հաշվեկշիռը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,400,700	257,939	(630,839)	426,129	6,941,500	18,395,429
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,700,000	-	-	-	-	1,700,000
Հատկացում պահուստին	-	112,198	-	-	(112,198)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(340,460)	(340,460)
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	1,700,000	112,198	-	-	(452,658)	1,359,540
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	483,590	483,590
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	(52,148)	-	(52,148)
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	689,965	-	-	689,965
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆին. արդյունքին փոխանցված զուտ վնաս	-	-	1,863	-	-	1,863
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(138,366)	10,430	-	(127,936)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	553,462	(41,718)	483,590	995,334
Հաշվեկշիռը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,100,700	370,137	(77,377)	384,411	6,972,432	20,750,303

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	894,519	2,041,517
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	1,017,935	510,696
Բռնագանձված գույքի արժեզրկումից և իրացումից կորուստներ	273,475	-
Հիմնական միջոցների արժեզրկում	120,003	-
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	516,870	410,642
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	-	1,211
Ստացվելիք տոկոսներ	(2,151,568)	(676,076)
Վճարվելիք տոկոսներ	1,779,853	9,480
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	31,619	56,343
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	2,482,706	2,353,813
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Ածանցյալ գործիքներ	-	60,048
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(509,986)	335,486
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(18,718,819)	(11,416,268)
Այլ ակտիվներ	(242,680)	412,979
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(838,782)	196,745
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(6,612,165)	30,415,390
Այլ պարտավորություններ	136,903	177,810
Ձուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(24,302,823)	22,536,003
Վճարված շահութահարկ	(700,896)	(133,082)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(25,003,719)	22,402,921
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի մարում	265,710	13,384
Հիմնական միջոցների առք	(521,157)	(1,586,181)
Հիմնական միջոցների վաճառք	17,260	-
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(528,000)	(107,384)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(766,187)	(1,680,181)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	1,700,000	-
Շահաբաժինների վճարում	(488,909)	(196,070)
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	(1,123,901)	(3,770,251)
Այլ երկարաժամկետ վարկեր և փոխառություններ	18,748,868	(8,250,082)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	18,836,058	(12,216,403)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	(6,933,848)	8,506,337
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	27,844,755	18,649,530
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	207,211	688,888
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (Շանոթ. 14)	21,118,118	27,844,755
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	14,677,979	13,415,537
Վճարված տոկոսներ	(9,471,304)	(9,178,293)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2001թ. հոկտեմբերի 9-ին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 2001թ. հոկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N81 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թիվ 24 մասնաճյուղերը գտնվում է Երևանում, 20 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր շրջաններում, 2 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում և մեկ ներկայացուցչություն ՌԴ Մոսկվա քաղաքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Չարենց 12 շենք թիվ 53, թիվ 1-5:

«Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային ռեյտինգային կազմակերպությունը Բանկին շնորհել է ֆինանսական կայունության E+ վարկանիշը, կայուն կանխատեսմամբ և ավանդների ներգրավման Ba3/NP վարկանիշ, բացասական կանխատեսմամբ, որը հաստատվել է 2013թ-ի փետրվարին:

2 Գործարար միջավայր

ՀՀայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով՝ բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2013թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

ՖՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

ՖՀՄՍ 13-ը հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումները և ապահովում է համապատասխան ուղեցույց և մանրամասն բացահայտումներ իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ: Ստանդարտը չի առանձնացնում, թե որ միավորները պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով: ՖՀՄՍ 13-ի շրջանակներն ընդարձակ են, և այն կիրառելի է ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական այն հոդվածների համար, որոնց համար այլ ՖՀՄՍ-ները պահանջում կամ թույլ են տալիս իրական արժեքի չափումներ և իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ բացահայտումների կատարում, բացառությամբ որոշ հանգամանքների:

Ստանդարտի կիրառման առաջին տարում պարտադիր չէ բացահայտումներից ներկայացվող պահանջները կիրառել համեմատական տեղեկատվության նկատմամբ:

Բանկը ՖՀՄՍ 13-ը առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 28:

ՀՀՄՍ 1, Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Բանկն ընդունել է այս փոփոխությունը, որը փոխել է այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդել դրանց չափման և ճանաչման վրա:

ՖՀՄՍ 7, (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների գուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք՝

ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ,

բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ մմանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

ՖՀՄՍ-ն կիրառվել է առաջին անգամ ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 29:

Տարեկան քարտեզներ 2009-2011թթ.

ՀՀՄՍ 16, Հիմնական միջոցներ

Փոփոխությունն ուղղված է սպասարկող սարքավորումների դասակարգմանը: Այն պարզաբանում է, որ խոշոր պահեստամասերը, ռեզերվային սարքավորումները և սպասարկող սարքավորումները պետք է դասակարգվեն, որպես հիմնական միջոց, երբ դրանք համապատասխանում են հիմնական միջոց սահմանմանը ՀՀՄՍ 16-ի համաձայն, իսկ հակառակ դեպքում ճանաչվում են որպես պաշար:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Փոխփոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ *ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ* ստանդարտում կատարված փոփոխությունների:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները ներառում են կիրառման ուղեցույց ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար ՀՀՄՍ 32-ի չափանիշների կիրառման ընթացքում անհամապատասխանությունների վերաբերյալ հետևյալ երկու բնագավառներում.

- «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը՝ փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Քանի որ գործնականում ՀՀՄՍ 32-ում առկա «միաժամանակյա մարման» մեկնաբանության գործնական կիրառման մեջ առկա էր բազմազանություն, ուստի ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանեց զուտ մարման սկզբունքը և ներառեց համախառն մարման համակարգի օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

Քանի որ ՖՀՄՍ 9 նախագծի «արժեզրկման փուլը» դեռ չի ավարտվել, ՖՀՄՍԽ-ն գտնում է, որ 2015թ. հունվարի 1 պարտադիր ամսաթիվը բավարար ժամանակ չի տալիս ընկերություններին, որպեսզի կիրառեն նոր ստանդարտները: Հետևաբար ՖՀՄՍԽ-ն որոշել է, որ պետք է նոր ժամկետ որոշվի, երբ ամբողջ ՖՀՄՍ 9 նախագիծը ավելի մոտ կլինի ավարտին: 2013թ. նոյեմբերի 9-ին կատարված ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները, հանում են պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունները դեռ կարող են ընտրել ՖՀՄՍ 9-ի անմիջապես կիրառումը:

ՀՀՄՍ 36, Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով փոխհատուցվող գումարների բացահայտումներ (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 36-ի փոփոխությունը վերաբերվում է արժեզրկված ակտիվների փոխհատուցվող գումարի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտմանը, եթե այդ գումարը հիմնված է իրական արժեքի վրա, հանած օտարման ծախսերը: Թույլատրելի է վաղ կիրառումը, եթե տվյալ կազմակերպությունն արդեն ընդունել է ՖՀՄՍ 13-ը:

Տարեկան բարեփոխումներ 2010-2012թթ.

2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: Բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հուլիսի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 13, Իրական արժեքի չափում

Կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

- փոփոխվում են եզրակացությունների համար հիմքերը՝ պարզաբանելու համար, որ ընկերությունը պարտադրված չէ հաստատված տոկոսադրույք չունեցող կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը գեղջել հաշիվ-ապրանքագրում նշված գումարից ցածր արժեքի, եթե գեղջման ազդեցությունն էական չէ:

ՀՀՄՄ 16, Հիմնական միջոցներ

Վերագնահատման մեթոդ-կուտակված մաշվածության համամասնորեն վերաներկայացում

- քննարկվում է հիմնական միջոցի միավորի համար վերագնահատման մեթոդի կիրառմամբ չափվող կուտակված մաշվածության հաշվարկման եղանակների փաստացի բազմազանությունը,
- պարզաբանվում է, որ համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է այնպիսի եղանակով, որը համադրելի է հաշվեկշռային արժեքի վերագնահատմանը,
- պարզաբանվում է, որ կուտակված մաշվածությունը հաշվարկվում է որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և կուտակված արժեզրկումից կորուստները հաշվի առնելուց հետո հաշվարկված հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն:

ՀՀՄՄ 24, Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

Առանցքային կառավարչական անձնակազմ

- փոխում է «կապակցված կողմ»-ի նշանակությունը, որպեսզի ներառի «կառավարչական կազմակերպությունները», որոնք մատուցում են առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ՝ հաշվետվություն տրամադրող կազմակերպությանը,
- պահանջում է բացահայտել գումարները, հաշվետվություն տրամադրող կազմակերպության կողմից ճանաչված որպես սպասարկման վճար առանձին կառավարչական կազմակերպությանը, առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ մատուցելու համար,
- ապահովում է օգնություն, այնպես որ հաշվետվություն տրամադրող կազմակերպությունը պարտավոր չէ բացահայտել առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցման բաղադրիչները, երբ փոխհատուցումը կատարվում է կառավարչական կազմակերպության կողմից:

ՀՀՄՄ 38, Ոչ նյութական ակտիվներ

Կուտակված ամորտիզացիայի վերագնահատման համամասնական մեթոդի վերաձևակերպումը

- կատարում է ոչ նյութական ակտիվների հաշվառմանը համարժեք փոփոխություններ, ինչպես վերոնշյալ ՀՀՄՄ 16 «Հիմնական միջոցներ»-ի համար:

Տարեկան բարեփոխումներ 2011-2013թթ.

2011-2013թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՄՄ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: Բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հուլիսի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 13, Իրական արժեքի չափում

Պարբերություն 52-ի գործողության ոլորտը (պորտֆելի բացառությունը)

- պարզաբանում է, որ ՖՀՄՄ 13.52-ի պորտֆելի բացառությունը վերաբերում է բոլոր հաշվառված պայմանագրերին ՀՀՄՄ 39-ի «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» կամ ՖՀՄՄ 9-ի «Ֆինանսական գործիքներ» շրջանակներում, անկախ նրանից թե այդ պայմանագրերը վերաբերում են ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների սահմանմանը համապատասխան ՀՀՄՄ 32-ի «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում»,
- սա նշանակում է, որ ապրանքային պայմանագրերը կարող են կնքվել զուտ դրամով և հաշվառվել որպես ֆինանսական գործիք, կարող են համապատասխանել այս բացառությանը:

Թողարկվել են նաև որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն կունենան:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ մմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման,

Ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	405.64	403.58
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	559.54	532.24

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է միայն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական

ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների մախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական

անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և

- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի

ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխատուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետզման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետզման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են մաս ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչային տեխնիկա	3	33,33
Կապի և հաղորդակցման միջոցներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	7	20
Բանկոմատներ	10	10
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 3-20 տարվա ընթացքում և գնահատվում են

արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

4.16 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, ստորադաս և այլ փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.18 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Չարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 26 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներից	15,423,407	12,326,144
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	630,156	571,049
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	44,584	200,455
Ֆակտորինգ	-	58
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	-	1,884
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	730,822	992,023
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	16,828,969	14,091,613

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հաճախորդների հաշիվներ	8,106,806	6,615,559
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	736,307	1,381,551
Կառավարության վարկեր	368,632	963,440
Ռեպո գործառնություններ	103,293	17,148
Փոխառություններ	1,905,745	210,075
Ընդամենը տոկոսային և մնանատիպ ծախսեր	11,220,783	9,187,773

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վճարահաշվարկային գործառնություններ	905,847	976,190
Վճարային քարտերով գործառնություններ	237,505	282,434
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	39,615	14,436
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	87,674	123,147
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	84,338	69,997
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	1,354,979	1,466,204

Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	80,922	76,342
Վճարային քարտերով գործառնություններ	169,737	187,176
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	15,633	12,461
Բորսայական ծառայություններ	4,118	2,980
Այլ ծախսեր	1,521	640
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	271,931	279,599

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	1,272,318	1,504,930
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,272,318	1,504,930

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	1,050,565	529,176
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	-	4,638
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	-	11,479
Այլ եկամուտ	17,164	55,350
Ընդամենը այլ եկամուտներ	1,067,729	600,643

10 Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 16)	685,665	511,340
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 20)	332,270	(644)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	1,017,935	510,696

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	3,751,192	2,789,664
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	-	272,130
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	3,751,192	3,061,794

2013թ. հունվարի 1-ից ուժը կորցրած են ճանաչվել «Եկամտահարկի մասին» և «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքները և ուժի մեջ է մտել ՀՀ «Եկամտային հարկի մասին» օրենքը, որ միավորում է եկամտահարկը, աշխատողի սոցիալական ապահովության վճարը և գործատուի կողմից վճարվող սոցիալական ապահովության վճարը: 2013թ-ից սկսած վերոնշյալ հիմնադրամին վճարումներ չեն կատարվել:

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	275,774	158,219
Գովազդի ծախսեր	150,419	106,906
Գործուղման ծախսեր	10,996	8,186
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	131,548	123,695
Վարձակալության գծով ծախսեր	824,776	903,237
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	321,635	192,087
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	45,517	28,839
Անվտանգության գծով ծախսեր	118,986	112,191
Ներկայացուցչական ծախսեր	68,805	36,523
Գրասենյակային ծախսեր	53,561	61,479
Վճարված տուգանքներ	746	581
Թարմկարժեք մետաղներով գործառնություններից ծախսեր	23,716	-
Ավանդների ապահովագրություն	161,271	131,825
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժութային փոխարկումներից զուտ վնաս	31,619	56,343
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	34,026	61,556
Ինկասացիոն ծառայություններ	24,640	61,546
Հիմնական միջոցների արժեզրկումից կորուստներ	120,003	-
Բռնագանձված գրավների արժեզրկումից և իրացումից կորուստներ	273,475	-
Այլ ծախսեր	177,469	128,156
Ընդամենը այլ ծախսեր	2,848,982	2,171,369

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ընթացիկ հարկ	-	487,694
Հետաձգված հարկ	410,929	(49,246)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	410,929	438,448

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2012թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)		Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	
	2013		2012	
Շահույթ մինչև հարկումը	894,519		2,041,517	
Շահութահարկ 20% դրույթաչափով	178,904	20	408,303	20
Չհարկվող եկամուտ	-	-	(1,860)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	225,701	25	20,736	1
բացասական փոխարժեքային տարբերություն	6,324	1	11,269	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	410,929	46	438,448	21

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	43,808	12,498	-	56,306
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր	158,554	292	(138,366)	20,480
Փոխանցվող հարկային վնաս	-	145,221	-	145,221
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	202,362	158,011	(138,366)	222,007
Պայմանական պարտավորություններ	(21,357)	(3,556)	-	(24,913)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(7,980)	(470)	-	(8,450)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(404,018)	(568,465)	-	(972,483)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(105,774)	3,551	10,430	(91,793)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(539,129)	(568,940)	10,430	(1,097,639)
Ձուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(336,767)	(410,929)	(127,936)	(875,632)

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	29,263	14,545	-	43,808
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր	109,724	40,343	8,487	158,554
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	138,987	54,888	8,487	202,362
Պայմանական պարտավորություններ	(30,609)	9,252	-	(21,357)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(6,772)	(1,208)	-	(7,980)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(389,573)	(14,445)	-	(404,018)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	759	(106,533)	(105,774)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(426,954)	(5,642)	(106,533)	(539,129)
Ձուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(287,967)	49,246	(98,046)	(336,767)

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	8,814,349	8,464,976
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	9,025,569	15,909,471
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	3,278,200	3,470,308
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,118,118	27,844,755

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային որոշ միջոցների 4%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով: Այդ միջոցները 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 3,957,471 հազար դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 11,636,819 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,666,069 հազար դրամ գումարով (81%) հաշիվները կենտրոնացված են երկու բանկերում, (2012թ. երկու բանկերում՝ 2,725,424 հազար դրամ (79%)):

2013թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկային պարտավորությունների մարում գրավի սեփականության իրավունքի փոխանցման միջոցով 1,978,943 հազար դրամ գումարով (2012թ.՝ 480,449 հազար դրամ):

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկերում ավանդներ	330,490	-
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններում	616,507	519,738
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	310,000	210,000
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,256,997	729,738

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	117,879,239	99,860,433
Օվերդրաֆտներ	1,396,638	420,149
	119,275,877	100,280,582
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,480,618)	(2,267,509)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	116,795,259	98,013,073

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում է 5,318,397 հազար դրամ (2012թ.՝ 3,146,696 հազար դրամ):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է իրավաբանական անձանց ՀՀ դրամով տրամադրված վարկերի համար 21.6%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար 15.71%, Եվրո արժույթով տրամադրված վարկերի համար 15.37%, Ռուբլով վարկերի համար 18.72%, ֆիզիկական անձանց՝ ՀՀ դրամով տրամադրված վարկերի համար 23.05%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար 15.9%, Եվրո արժույթով տրամադրված վարկերի համար 16.22%, (2012թ.՝ իրավաբանական անձանց ՀՀ դրամով տրամադրված վարկերի համար 14.1%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար 13.4 %, Եվրո արժույթով տրամադրված վարկերի համար 11.8%, Ռուբլով վարկերի համար՝ ոչինչ, ֆիզիկական անձանց՝ ՀՀ դրամով տրամադրված վարկերի համար 17.1%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար 12.8%, Եվրո արժույթով տրամադրված վարկերի համար 14.6%):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 25,178,363 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 21.11%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 15 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2012թ՝ 30,865,660 հազար դրամ կամ 30.8%՝ տրամադրված թվով 15 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 2,577,490 հազար դրամ (2012թ՝ 929,442 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արդյունաբերություն	12,458,143	15,649,730
Գյուղատնտեսություն	770,002	522,407
Շինարարություն	4,950,361	3,762,890
Տրանսպորտ	3,683,759	5,277,579
Առևտուր	27,231,673	23,660,868
Սպասարկում	10,433,890	6,446,846
Սպառողական	37,330,268	21,741,945
Հիփոթեքային	13,906,498	13,118,483
Այլ	8,511,283	10,099,834
	119,275,877	100,280,582
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,480,618)	(2,267,509)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	116,795,259	98,013,073

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ										2013
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարա- րություն	Տրանս- պորտ	Առևտուր	Սպասար- կում	Սպառո- ղական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2013թ. հունվարի 1 դրությամբ	1,093,836	5,224	42,274	303,723	293,768	77,178	219,502	131,014	100,990	2,267,509
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(570,459)	62,013	103,373	(279,691)	580,700	260,130	301,526	(50,419)	278,492	685,665
Դուրսգրում	(163,543)	(25,658)	(58,784)	(89,727)	(467,774)	(33,517)	(933,566)	(253,729)	(233,814)	(2,260,112)
Վերադարձ	73,218	483	12,144	119,365	498,107	33,924	696,248	278,823	75,244	1,787,556
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>433,052</u>	<u>42,062</u>	<u>99,007</u>	<u>53,670</u>	<u>904,801</u>	<u>337,715</u>	<u>283,710</u>	<u>105,689</u>	<u>220,912</u>	<u>2,480,618</u>
Անհատական արժեզրկում	313,330			35,803	651,023	245,012			143,661	1,388,829
Խմբային արժեզրկում	119,722	42,062	99,007	17,867	253,778	92,703	283,710	105,689	77,251	1,091,789
	<u>433,052</u>	<u>42,062</u>	<u>99,007</u>	<u>53,670</u>	<u>904,801</u>	<u>337,715</u>	<u>283,710</u>	<u>105,689</u>	<u>220,912</u>	<u>2,480,618</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես զնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>485,924</u>			<u>114,283</u>	<u>1,853,911</u>	<u>2,352,819</u>			<u>786,041</u>	<u>5,592,978</u>

Հազար ՀՀ դրամ										2012
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարա- րություն	Տրանս- պորտ	Առևտուր	Սպասար- կում	Սպառո- ղական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1 դրությամբ	651,034	12,568	167,774	213,354	494,545	231,031	270,953	350,111	63,892	2,455,262
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	70,469	(29,985)	44,596	266,821	(250,269)	(360,610)	669,727	63,493	37,098	511,340
Դուրսգրում	(321,056)	-	(320,698)	(210,211)	(1,136,815)	(54,000)	(1,066,640)	(646,191)	-	(3,755,611)
Վերադարձ	693,389	22,641	150,602	33,759	1,186,307	260,757	345,462	363,601	-	3,056,518
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,093,836</u>	<u>5,224</u>	<u>42,274</u>	<u>303,723</u>	<u>293,768</u>	<u>77,178</u>	<u>219,502</u>	<u>131,014</u>	<u>100,990</u>	<u>2,267,509</u>
Անհատական արժեզրկում	776,155	-	-	258,363	59,239	-	-	-	-	1,093,757
Խմբային արժեզրկում	317,681	5,224	42,274	45,360	234,529	77,178	219,502	131,014	100,990	1,173,752
	<u>1,093,836</u>	<u>5,224</u>	<u>42,274</u>	<u>303,723</u>	<u>293,768</u>	<u>77,178</u>	<u>219,502</u>	<u>131,014</u>	<u>100,990</u>	<u>2,267,509</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես զնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>5,060,353</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3,399,342</u>	<u>198,592</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>8,658,287</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պետական ձեռնարկություններ	2,399,504	2,868,408
Մասնավոր ձեռնարկություններ	52,417,734	51,395,590
Ֆիզիկական անձիք	51,906,440	37,536,383
Անհատ ձեռնարկատերեր	12,552,199	8,480,201
	119,275,877	100,280,582
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,480,618)	(2,267,509)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	116,795,259	98,013,073

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիփոթեքային	13,906,498	13,056,783
Սպառողական	32,722,646	16,340,701
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	2,627,749	3,310,830
Առևտրային	1,980,041	4,118,054
Այլ	669,506	710,015
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	51,906,440	37,536,383

Ինչպես նշված է 28 ծանոթագրությունում, 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է 30 ծանոթագրությունում: Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 27 ծանոթագրությունում:

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Զգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	12,690	12,690
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	5,405,654	4,981,958
Ընդամենը ներդրումներ	5,418,344	4,994,648

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8.62-10.84%	2014-2028	8.71-15.04%	2013-2028

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը գրավադրված չեն (2012թ.՝ նույնպես):

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով նվազեցված արժեզրկման կորուստներով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

18 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ. գծով կապ. ներդր.	Համակարգ չային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում և այլ հիմնական միջոցներ	Անավարտ շինարարություն	Ընդամենը
ՍԿՁԲՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ՎԵՐԱԳՆԱԴՐԱՏՎԱԾ ԱՐԺԵՔ							
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,084,932	374,899	635,201	174,342	1,609,711	349,190	4,228,275
Ավելացում	926,316	5,674	211,025	104,473	338,694	-	1,586,182
Օտարում	-	(3,003)	(14,967)	-	(1,490)	-	(19,460)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	460,307	-	-	-	-	-	460,307
Հիմնական միջոցների վերագնահատման ճշտում	(90,814)	-	-	-	-	-	(90,814)
Վերախմբավորում	349,190	-	-	-	-	(349,190)	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,729,931	377,570	831,259	278,815	1,946,915	-	6,164,490
Ավելացում	134,286	1,561	123,645	81,047	180,618	-	521,157
Օտարում	-	(4,734)	(11,577)	-	(31,547)	-	(47,858)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(52,148)	-	-	-	-	-	(52,148)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման ճշտում	(211,901)	-	-	-	-	-	(211,901)
Վերախմբավորում	-	-	157	-	(157)	-	-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,600,168	374,397	943,484	359,862	2,095,829	-	6,373,740
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	165,312	63,357	391,982	52,327	798,596	-	1,471,574
Հատկացումներ	53,014	15,618	101,642	25,936	171,722	-	367,932
Օտարում	-	(3,003)	(13,756)	-	(1,490)	-	(18,249)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման ճշտում	(90,814)	-	-	-	-	-	(90,814)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	127,512	75,972	479,868	78,263	968,828	-	1,730,443
Հատկացումներ	92,820	11,076	136,889	37,235	191,217	-	469,237
Օտարում	-	(4,734)	(11,532)	-	(14,331)	-	(30,597)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման ճշտում	(211,901)	-	-	-	-	-	(211,901)
Կորուստներ արժեզրկումից	120,003	-	-	-	-	-	120,003
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	128,434	82,314	605,225	115,498	1,145,714	-	2,077,185

	Հող և շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ. գծով կապ. ներդր.	Համակարգ չային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում և այլ հիմնական միջոցներ	Անավարտ շիրարարություն	Ընդամենը
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՅԻՆ ԱՐԺԵՔ							
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,471,734	292,083	338,259	244,364	950,115	-	4,296,555
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,602,419	301,598	351,391	200,552	978,087	-	4,434,047
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	919,620	311,542	243,219	122,015	811,115	349,190	2,756,701

Ակտիվների վերագնահատում

Շենքերի վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2013թ. դեկտեմբերին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշռային արժեքի գուտ նվազում 52,148 հազար դրամ գումարով և արժեզրկում 120,003 հազար դրամ գումարով (2012թ. վերագնահատումից աճ՝ 460,307 հազար դրամ գումարով): Շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 2,144,483 հազար դրամ (2012թ՝ 2,085,262 հազար դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 818,262 հազար դրամ (2012թ.՝ 621,826 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 472,046 հազար դրամ, այդ թվում 150,470 հազ. դրամ՝ շենքեր (2012թ՝ 498,000 հազար դրամ, այդ թվում 25,038 հազ. դրամ՝ շենքեր):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով, (2012թ.՝ 13,177 հազ. դրամ):

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
ՍԿՁԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	277,458	186,170	76,854	540,482
Ավելացում	6,775	77,030	23,579	107,384
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	284,233	263,200	100,433	647,866
Ավելացում	449,972	78,028	-	528,000
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	734,205	341,228	100,433	1,175,866
ԱՍՈՐՏԻՉԱՑԻԱ				
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,843	63,080	48,384	140,307
Մասհանումներ	13,738	26,839	2,133	42,710
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	42,581	89,919	50,517	183,017
Մասհանումներ	20,636	22,818	4,179	47,633
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,217	112,737	54,696	230,650
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	670,988	228,491	45,737	945,216
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	241,652	173,281	49,916	464,849
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	248,615	123,090	28,470	400,175

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումների գծով:

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտոնագրերում ներառված է 488,041 հազ. դրամ հաշվեկշռային արժեքով վճարային քարտերով գործառնությունների քլիրինգային գործընթացի իրականացման համար համապատասխան ծրագրերի արտոնագիրը (2012թ.-ին՝ 206,282 հազ. դրամ):

20 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	430,940	146,234
Ստացվելիք գումարներ	50,004	67,977
Այլ ակտիվներ	221,934	124,169
	702,878	338,380
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(6,529)	(3,090)
	696,349	335,290
Բռնագանձված ակտիվներ	2,377,987	1,116,588
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	-	240,000
Նյութեր	105,309	105,661
Թանկարժեք մետաղներ	64,972	87,642
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,244,617	1,885,181

Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող բռնագանձված գրավները իրենցից ներկայացնում են անշարժ գույք: Ակտիվները չափվում են

հաշվեկշռային արժեքի և իրական խորհրդի $\bar{X}^3 \bar{I} \bar{i}^3 \times^3$ նրի ծախսումներից նվազագույնով:

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,962
Տարվա հակադարձում	(644)
Դուրս գրում	(260)
Վերադարձ	32
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,090
Տարվա ծախս	332,270
Դուրս գրում	(333,459)
Վերադարձ	4,628
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,529

21 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	9,694	915,115
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	58,072	72,966
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	699,001	355,982
Ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	541,340	2,002,797
Այլ	3,882	-
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,311,989	3,346,860

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների համար միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8.5% (2012թ.՝ 9.3%):

Ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդներն ու վարկերը ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012: ոչինչ):

22 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարություն		
Վարկեր	3,648,327	6,831,750
	3,648,327	6,831,750
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	7,758,995	7,516,419
Ժամկետային ավանդներ	6,826,377	24,683,586
	14,585,372	32,200,005
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	7,024,351	6,623,908
Ժամկետային ավանդներ	79,860,473	66,838,882
	86,884,824	73,462,790
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	105,118,523	112,494,545

ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են վարկեր ստացված Գյուղատնտեսության Զարգացման Միջազգային Հիմնադրամի «Գյուղական Տարածքների Տնտեսական զարգացման ծրագրի իրականացմանն աջակցելու նպատակով» և «Տնտեսության կայունացման վարկավորման ծրագրի» շրջանակներում իրականացվող ֆինանսավորման նպատակով: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ Կառավարությունից ստացված ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6.19%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար՝ 4.05% (2012թ.՝ ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6.1%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար՝ 4%):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների գծով 8,503,505 հազար դրամ գումարով (2012թ. 5,427,407 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 14,749,046 հազար դրամ (2012թ. 31,241,338 հազար դրամ) կամ իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 15% (2012թ. 30%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012: ոչինչ):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է իրավաբանական անձանց ՀՀ դրամով պարտավորությունների համար 13.03%, ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար 9.87%, Եվրո արժույթով պարտավորությունների համար 6.69%, ֆիզիկական անձանց՝ ՀՀ դրամով պարտավորությունների համար 13,6%, ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար 8.04%, Եվրո արժույթով պարտավորությունների համար 6,3%, (2012թ.՝ իրավաբանական անձանց ՀՀ դրամով պարտավորությունների համար 11.5%, ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար 11.3%, Եվրո արժույթով պարտավորությունների համար 5.5%, ֆիզիկական անձանց՝ ՀՀ դրամով պարտավորությունների համար 13.5%, ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար 8.8%, Եվրո արժույթով պարտավորությունների համար 6.9%):

23 Փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ստորադաս փոխառություն ոչ ֆին. կազմակերպություններից	4,057,734	-
Ստորադաս փոխառություն ԿԲ-ից	2,810,448	2,809,439
Այլ փոխառություն	17,900,579	-
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,768,761	2,809,439

Ստորադաս փոխառությունը տրված է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից 2010 թ-ի ապրիլի 6-ին, որի մարման ժամկետը սահմանված է 2015 թ-ի ապրիլի 6-ը:

Ընթացիկ տարում Բանկը ներգրավել է ստորադաս երկարաժամկետ փոխառություն և կարճաժամկետ վերականգնվող փոխառություն Բանկի հետ կապակցված Կազմակերպությունից (տես ծանոթագրություն 27):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012: ոչինչ):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներգրաված փոխառությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.97%:

24 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	85,102	77,892
Վճարվելիք գումարներ շահաբաժինների գծով	47,621	196,070
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	213,475	141,156
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	346,198	415,118
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	290,236	266,026
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	28,092	15,839
	318,328	281,865
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	664,526	696,983

25 Սեփական կապիտալ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 13,100,700 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 10,000 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը՝ 989,970 դրամ անվանական արժեքով և 10 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը՝ 320,100,000 դրամ անվանական արժեքով:

2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2013		2012	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
Ռիպատոնոտ Հոլդինգս Լիմիթեդ	13,100,700	100	8,599,700	75.4
Զաքարյան Գագիկ Տիգրանի	-	-	1,400,500	12.3
Պիսկով Գեորգի Իգորի	-	-	1,400,500	12.3
	13,100,700	100	11,400,700	100

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում: Արտոնյալ բաժնետոմսերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք միայն Բանկի վերակազմակերպման կամ լուծարման և կանոնադրության մեջ արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերի իրավունքները սահմանափակող որոշումների իրականացման հարցերում և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին:

Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված շահաբաժինների գումարը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 340,456 հազար դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 196,070 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի

կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15 %-ի չափով:

26 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հատակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Դեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի դեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված վարկային գծեր	6,285,302	6,795,872
Ակրեդիտիվներ	-	38,516
Տրամադրված երաշխիքներ	1,820,658	1,097,360
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	8,105,960	7,931,748

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Յազար 33 դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	741,277	852,647
1-5 տարի	553,584	1,199,043
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	1,294,861	2,051,690

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 18, 19 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

27 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, դեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի բաժնետեր հանդիսացող ընկերությունը վերահսկվում է ՌԴ գործարարներ Գ. Չաքարյանի և Գ. Պիսկովի կողմից՝ հավասարաչափ բաժնեմասերով:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ</i>				
Վարկի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	302,250	135,380	30,746	116,176
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	5,747	880,083	281,577	209,778
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(8,857)	(493,849)	(10,073)	(190,574)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	299,140	521,614	302,250	135,380
Արժեզրկումից պահուստ	(2,991)	(5,216)	(3,023)	(1,354)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	296,149	516,398	299,227	134,026
<i>Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
հունվարի 1-ի դրությամբ	1,573,161	-	775,040	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	228,382,874	-	324,223,952	-
Տարվա ընթացքում մարված	(229,720,379)	-	(323,425,831)	-
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	235,656	-	1,573,161	-
<i>Պարտավորություններ</i>				
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
հունվարի 1-ի դրությամբ	380,142	-	633,116	-
Տարվա ընթացքում ստացված	8,656,586	-	531,210	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(8,722,116)	-	(784,184)	-
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	314,612	-	380,142	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	81,292	2,293,861	3,025,745	1,503,871
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	281,328,674	10,071,663	104,802	27,277,989
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(280,918,950)	(11,645,684)	(3,049,255)	(26,487,999)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	491,016	719,840	81,292	2,293,861
<i>Փոխառություններ</i>				
Փոխառություններ 1 հունվարի դրությամբ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	65,718,166	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(43,766,938)	-	-	-
Փոխառություններ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	21,951,228	-	-	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6,440	48,406	39,107	23,210
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	1,786,481	130,217	21,672	135,120
Վարկային կորուստների ծախս/(հակադարձում)	(32)	3,862	2,717	192
Գործառնական վարձակալության գծով վճարված գումարներ	376,800	-	297,600	-
Ապահովագրության գծով վճարներ	38,997	-	30,845	-

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 15 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 12-21%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	786,483	580,438
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	-	18,632
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	786,483	599,070

28 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, շենքերը, այնպես էլ ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, մասնավորապես հիմնական միջոցների և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի ղեկավարության կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Բանկի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում է հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Բանկի ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված)։

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող)։

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ)։

28.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	21,118,118	-	21,118,118	21,118,118
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,256,997	-	1,256,997	1,256,997
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	116,795,259	-	116,795,259	116,795,259
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	-	1,311,989	-	1,311,989	1,311,989
Հաճախորդների պարտավորություններ	-	105,118,523	-	105,118,523	105,118,523
Փոխառություններ	-	24,768,761	-	24,768,761	24,768,761
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	346,198	-	346,198	346,198

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	27,844,755	-	27,844,755	27,844,755
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	729,738	-	729,738	729,738
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	98,013,073	-	98,013,073	98,013,073
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	-	3,346,860	-	3,346,860	3,346,860
Հաճախորդների պարտավորություններ	-	112,494,545	-	112,494,545	112,494,545
Փոխառություններ	-	2,809,439	-	2,809,439	2,809,439
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	415,118	-	415,118	415,118

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 9% մինչև 24% տարեկան:

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

28.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Զցուցակված արժեթղթեր և պարտատոմսեր	-	5,405,654	-	5,405,654
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆԸ	-	5,405,654	-	5,405,654

Հազար ՀՀ դրամ

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Զցուցակված արժեթղթեր և պարտատոմսեր	-	4,981,958	-	4,981,958
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ	-	4,981,958	-	4,981,958

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող բաժնեմասային արժեթղթերում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 17-ը:

28.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի հիերարխիա

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Հիմնական միջոցներ				
<i>Շենքեր</i>	-	-	2,477,022	2,477,022
ԸՆԴԱՄԵՆՆՂ ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	-	2,477,022	2,477,022
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	-	2,477,022	2,477,022

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբից մինչև վերջ կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,726,788	2,726,788
Ֆինանսական արդյունքում ճանաչված օգուտ կամ վնաս	(120,003)	(120,003)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման ճշտում	(211,901)	(211,901)
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված օգուտ կամ վնաս	(52,148)	(52,148)
Առք	134,286	134,286
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,477,022	2,477,022
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	2,477,022	2,477,022

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի և վերստուգիչ հանձնաժողովի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական մոտեցումը, որն արտացոլում է նմանատիպ գույքի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում է վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

29 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Բանկը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

30 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 31.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	
							Ընդամենը	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,118,118	-	-	21,118,118	-	-	-	21,118,118
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	616,507	-	330,490	946,997	-	310,000	310,000	1,256,997
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներից	13,214,987	18,443,103	25,287,194	56,945,284	45,991,905	13,858,070	59,849,975	116,795,259
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	43,618	205,673	249,291	4,152,278	1,016,775	5,169,053	5,418,344
	34,949,612	18,486,721	25,823,357	79,259,690	50,144,183	15,184,845	65,329,028	144,588,718
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	150,269	342,696	155,740	648,705	224,517	438,767	663,284	1,311,989
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26,673,957	27,652,152	49,677,975	104,004,084	1,038,262	76,177	1,114,439	105,118,523
Փոխառություններ	9,209	17,900,579	1,334	17,911,122	6,857,639	-	6,857,639	24,768,761
Այլ պարտավորություններ	346,198	-	-	346,198	-	-	-	346,198
	27,179,633	45,895,427	49,835,049	122,910,109	8,120,418	514,944	8,635,362	131,545,471
Զուտ Դիրք	7,769,979	(27,408,706)	(24,011,692)	(43,650,419)	42,023,765	14,669,901	56,693,666	13,043,247
Կուտակված ճեղքվածք	7,769,979	(19,638,727)	(43,650,419)		(1,626,654)	13,043,247		

Հազար ՀՀ դրամ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Պարանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27,844,755	-	-	27,844,755	-	-	-	27,844,755
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	-	-	-	729,738	729,738	729,738
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	3,547,726	6,480,872	19,491,775	29,520,373	51,543,658	16,949,042	68,492,700	98,013,073
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	197,726	253,719	103,629	555,074	279,028	4,160,546	4,439,574	4,994,648
	<u>31,590,207</u>	<u>6,734,591</u>	<u>19,595,404</u>	<u>57,920,202</u>	<u>51,822,686</u>	<u>21,839,326</u>	<u>73,662,012</u>	<u>131,582,214</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,845,578	352,763	799,393	2,997,734	93,699	255,427	349,126	3,346,860
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23,722,581	23,603,181	57,719,760	105,045,522	6,795,251	653,772	7,449,023	112,494,545
Փոխառություններ	-	-	-	-	2,809,439	-	2,809,439	2,809,439
Այլ պարտավորություններ	415,118	-	-	415,118	-	-	-	415,118
	<u>25,983,277</u>	<u>23,955,944</u>	<u>58,519,153</u>	<u>108,458,374</u>	<u>9,698,389</u>	<u>909,199</u>	<u>10,607,588</u>	<u>119,065,962</u>
Զուտ դիրք	<u>5,606,930</u>	<u>(17,221,353)</u>	<u>(38,923,749)</u>	<u>(50,538,172)</u>	<u>42,124,297</u>	<u>20,930,127</u>	<u>63,054,424</u>	<u>12,516,252</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>5,606,930</u>	<u>(11,614,423)</u>	<u>(50,538,172)</u>		<u>(8,413,875)</u>	<u>12,516,252</u>		

31 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների և տնտեսության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Բանկի Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացների ներդրման և վերահսկման համար:

Ռիսկերի կառավարման տնօրինություն

Ռիսկերի կառավարման տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի գործընթացների իրականացման և կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ապահովում է ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգում ամբողջական տեղեկատվության հավաքագրումը:

Բանկի Ֆինանսական տնօրինություն

Բանկի ֆինանսական տնօրինությունը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար: Ֆինանսական տնօրինությունը պատասխանատվություն է կրում նաև Բանկի իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Աուդիտի կոմիտե:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ դիրքերի կառավարման համար, որոնք առաջանում են տոկոսադրույքների, տարադրամների, բաժնետոմսերի արժեքի փոփոխության ռիսկի, վարկային ռիսկի ինչպես նաև ըստ նախատեսված գործարքների դիրքերի փոփոխությունների հետևանքով:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

31.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և վարչությանը:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

31.1.1 Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,853,436	3,024,651	240,031	21,118,118
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	370,846	555,661	330,490	1,256,997
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	115,041,153	-	1,754,106	116,795,259
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,418,344	-	-	5,418,344
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	138,683,779	3,580,312	2,324,627	144,588,718
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	125,800,639	2,333,483	3,448,092	131,582,214

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Տրանսպորտ	Առևտուր	Սպասարկում	Սպառողական	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,118,118	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21,118,118
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,256,997	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,256,997
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	11,739,290	770,145	5,004,116	3,683,173	25,947,360	9,384,733	37,645,679	13,991,638	8,629,125	116,795,259
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,418,344	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,418,344
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,793,459	11,739,290	770,145	5,004,116	3,683,173	25,947,360	9,384,733	37,645,679	13,991,638	8,629,125	144,588,718
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,569,141	14,555,894	517,183	3,720,616	4,973,856	23,367,100	6,369,668	21,522,443	12,987,469	9,998,844	131,582,214

31.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների պարտքային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են եռամսյակային կտրվածքով Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Ֆիզիկական անձանց շարժական գույք,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցները, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, պարտքային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեգրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	80,680,096	76,850,372
Շարժական գույք	4,234,573	3,218,131
Շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքներ	1,023,981	607,004
Երաշխավորություններ	7,904,284	3,720,546
Դրամական միջոցներ	5,516,603	4,097,246
Կառավարության կողմից տրամադրված երաշխիքներ	-	242,978
Կենցաղային տեխնիկա	7,650,503	4,152,349
Առանց ապահովվածության	12,265,837	7,391,956
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	119,275,877	100,280,582

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեգրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ քանակից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված

են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

31.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	3.6%	3%
Գյուղատնտեսություն	5.5%	-
Շինարարություն	1.7%	1.1%
Տրանսպորտ	0.5%	2.5%
Առևտուր	-	-
Սպասարկում	1.2%	1.3%
Սպառողական	1%	1.4%
Հիփոթեքային	0.7%	0.7%

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	71,569	10,492	1,934	4,989,310	5,073,305
Գյուղատնտեսություն	6,166	1,100	14,240	12,888	34,394
Շինարարություն	40,261	6,480	-	131,231	177,972
Տրանսպորտ և կապ	122,698	16,905	-	2,413,081	2,552,684
Առևտուր	515,069	77,062	179,032	449,344	1,220,507
Սպասարկում	68,688	2,929,230	27,018	1,100	3,026,036
Սպառողական	312,856	239,606	60,873	395,606	1,008,941
Հիփոթեքային	176,437	335,009	72,434	132,282	716,162
Այլ	117,683	6,766	8,670	32,107	165,226
Ընդամենը	1,431,427	3,622,650	364,201	8,556,949	13,975,227

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	72,512	102,077	36,263	498,607	709,459
Շինարարություն	123,094	4,679	-	-	127,773
Տրանսպորտ և կապ	16,692	-	-	330,724	347,416
Առևտուր	122,842	27,027	193,350	118,195	461,414
Սպասարկում	122,795	10,300	10,562	2,129,202	2,272,859
Սպառողական	141,275	37,630	51,685	122,386	352,976
Հիփոթեքային	151,944	117,915	6,194	51,041	327,094
Այլ	567,066	2,512	-	-	569,578
Ընդամենը	1,318,220	302,140	298,054	3,250,155	5,168,569

31.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

31.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի իրացման ժամկետների: Կապտիալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի
դրությամբ

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապտիալի զգայունություն				Ընդամենը
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	+ 1			(354)	(134,083)	(67,934)	(202,371)
ՀՀ դրամ	(1)			359	139,732	75,559	215,650

Հազար ՀՀ դրամ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի
դրությամբ

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապտիալի զգայունություն				Ընդամենը
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	+ 1	-	(361)	(557)	(895)	(168,675)	(170,488)
ՀՀ դրամ	(1)	-	364	564	918	179,658	181,504

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	3	(17,371)	3	(7,374)
Եվրո	1	(477)	(0.1)	17

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11,927,543	8,530,309	660,266	21,118,118
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	310,000	946,997	-	1,256,997
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	42,035,894	74,496,831	262,534	116,795,259
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,418,344	-	-	5,418,344
	59,691,781	83,974,137	922,800	144,588,718
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,125,582	183,018	3,389	1,311,989
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	39,364,231	64,903,818	850,474	105,118,523
Փոխառություններ	2,810,448	21,958,313	-	24,768,761
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	346,198	-	-	346,198
	43,646,459	87,045,149	853,863	131,545,471
Զուտ դիրք 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,045,322	(3,071,012)	68,937	13,043,247
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին	3,877,347	4,228,613	-	8,105,960
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	50,873,989	79,271,011	1,437,214	131,582,214
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	40,055,798	78,017,769	992,395	119,065,962
Զուտ դիրք 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,818,191	1,253,242	444,819	12,516,252
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,965,292	4,931,954	34,502	7,931,748

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

31.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Մա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 4%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես

Ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Աուդիտ չարված	
	2013, %	2012, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	20.12	26.17
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	249.77	221.99

Ստորև ներկայացվում է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չգեղջված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես Ծանոթագրություն 29-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 – 3 ամիս	3 – 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	151,485	356,619	184,494	363,234	659,648	1,715,480
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,145,744	48,362,755	54,847,306	5,327,536	1,561,460	137,244,801
Փոխառություններ	17,842	17,934,537	645,044	8,731,571	-	27,328,994
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	346,198	-	-	-	-	346,198
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	27,661,269	66,653,911	55,676,844	14,422,341	2,221,108	166,635,473
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	591,744	404,343	3,673,917	1,879,857	1,556,099	8,105,960

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,869,175	359,523	810,213	57,314	559,401	3,655,626
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25,529,130	24,206,799	60,871,766	9,717,461	845,006	121,170,162
Փոխառություններ	17,506	35,012	210,075	3,063,594	-	3,326,187
Այլ պարտավորություններ	415,118	-	-	-	-	415,118
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	<u>27,830,929</u>	<u>24,601,334</u>	<u>61,892,054</u>	<u>12,838,369</u>	<u>1,404,407</u>	<u>128,567,093</u>
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	<u>1,150,551</u>	<u>519,958</u>	<u>2,023,946</u>	<u>4,237,293</u>	-	<u>7,931,748</u>

Բանկի մոտ առկա է էական բացասական կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք մինչև մեկ տարվա կտրվածքով: Տես ծանոթագրություն 30-ը: Ռ-ա այն բանի հետևանք է, որ 2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հիմնական ֆինանսավորման աղբյուր են հանդիսանում մինչև մեկ տարվա մարման ժամկետ ունեցող ավանդները: Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ չնայած մինչև մեկ տարվա մարման ժամկետ ունեցող ավանդները էական կշիռ են կազմում, վերջին տարիներին ձևավորված փորձը ցույց է տալիս, որ նշված ավանդները հանդիսանում են կայուն և երկարատև ֆինանսավորման աղբյուր:

32 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի և ՀՀ հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները և ստորադաս փոխառությունը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2013	2012
Հիմնական կապիտալ	16,399,848	14,823,910
Լրացուցիչ կապիտալ	5,004,527	795,926
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	21,404,375	15,619,836
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	157,361,223	129,761,473
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	13.60%	12.04%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

www.grantthornton.am